

Portefeuillehouder

J. Zoetendal

Datum collegebesluit

6 april

Opsteller

D. Elsinga en A. IJsselmuiden

Registratie

XXXX

Agendapunt

Onderwerp

Uitvoeringsprogramma "Samen scoren voor gezondheid!" 2021-2025

Voorstel

1. Het uitvoeringsprogramma "Samen scoren voor gezondheid!" vast te stellen en in te stemmen met de uitvoering van de diverse maatregelen uit het actieplan.
2. Kennis te nemen van het dekkingsplan van gemiddeld € 124.384 per jaar voor de periode 2021 t/m 2025.
3. Er mee in te stemmen dat middelen die extern beschikbaar komen voor de uitvoering van de plannen worden ingezet voor de uitvoering er van.
4. Om de raad jaarlijks te informeren over de voortgang van het actieplan en de financiering er van.

Aanleiding

In de gemeente Heerenveen vinden we het belangrijk dat iedereen meedoet. Dat gaat natuurlijk niet vanzelf. Daarom hebben we – samen met inwoners, professionals, vrijwilligers(organisaties) en studenten – een actieplan opgesteld voor de komende vijf jaar. Ook de Participatieraad is betrokken en positief over de plannen. Het actieplan bevat allerlei initiatieven om de zorg en ondersteuning anders en beter te organiseren.

We hebben drie speerpunten gekozen waar we de meeste gezondheidswinst verwachten te behalen en waar we de aandacht voor gezondheid in de maatschappelijke opgaven versterken: 1. Gezonde leefstijl, 2. Psychosociale gezondheid en 3. Gezonde leefomgeving (fysiek en sociaal). De speerpunten krijgen hun uitwerking in 15 maatregelen. Conform de tussenrapportage van de Kadernota Sociaal Domein wordt het uitvoeringsprogramma Gezondheid ter besluitvorming aan u voorgelegd.

Het coronavirus maakt dat de focus in Nederland meer dan ooit op de gezondheid ligt; op de effecten voor Nederlanders op de korte en de lange termijn. Juist nu, tijdens de coronapandemie, is het belangrijk dat Nederlanders het belang van een gezonde leefstijl leren kennen en dat ze kennis daarover krijgen aangereikt.

Overwegingen

1.1 Het voorstel past binnen de kadernota Sociaal Domein

De kadernota Sociaal Domein is op 24 februari 2020 door de raad vastgesteld. Het actieplan is een onderdeel van het programma 'leefbaarheid, meedoen en gezondheid'. De aandacht in de zorg gaat vaak uit naar het vinden van een oplossing voor de klachten en gezondheidsproblemen van mensen. In de kadernota is ook opgenomen dat het belangrijk is dat we bewust kiezen voor 'Positieve Gezondheid'. Bij dit uitgangspunt sluit het uitvoeringsprogramma Gezondheid uitstekend aan.

Enerzijds richt de aanpak zich op het terugdringen van gezondheidsachterstanden (curatief), anderzijds op bewustwording en het voorkomen ervan (preventief). Deze aanpak kan een beroep op maatwerkvoorzieningen en/of specialistische zorg voorkomen c.q. uitstellen.

1.2 Het voorstel past binnen het hoofdlijnenakkoord 'Duurzaam doorontwikkelen'

In het hoofdlijnenakkoord staat expliciet omschreven dat we inwoners met een risico op gezondheidsproblemen willen bereiken en ondersteunen; we willen dat inwoners gezond zijn en blijven. We pakken de gezondheidsvraagstukken vanuit een breed perspectief aan, waarbij we de verschillende domeinen overstijgen. Gezondheid heeft veel raakvlakken met de rest van het 'sociaal domein' (Jeugdwet, Wmo, Participatiewet), maar ook met het ruimtelijk domein (gezonde leefomgeving, wonen en mobiliteit). Deze aanpak staat ook wel bekend als de Health in All Policies-benadering.

1.3 Het voorstel doet recht aan de omvang van het probleem

Uit landelijke onderzoeken en toekomstscenario's weten we dat de samenleving vergrijsst. Ook het aantal chronische ziektes groeit. Er zal dan ook een steeds groter beroep gedaan worden op de zorg. In 2013 lagen de kosten van roken op 33 miljard euro en voor alcoholconsumptie door Nederlanders tussen de 2,3 en 4,2 miljard euro. Investeren op preventie loont. In Heerenveen drinkt 59% van de volwassenen teveel alcohol volgens de richtlijnen (meer dan één glas per dag), 21% rookt, 50% heeft overgewicht, 39% van de volwassenen heeft een matig/hoog risico op angst/depressie en bij 9% is sprake van ernstige eenzaamheid. Van de jeugd heeft 38% wel eens gedronken en 25% wel eens gerookt, 7% heeft overgewicht, 8% heeft te maken met matige en ernstige psychosociale problematiek en bij 34% is sprake van ernstige eenzaamheid. Op basis van de gezondheidsradar zijn de gemeentelijke aandachtspunten (in vergelijking met andere gemeenten) met name sociaal economische status (lage SES) leefstijl, eenzaamheid, zorggebruik en zelfredzaamheid.

2.1 Financiële middelen zijn nodig om uitvoering te kunnen geven aan de maatregelen uit het actieplan

Voor de uitvoering van de maatregelen uit het actieplan is in de periode 2021 t/m 2025 in totaal €621.920,00 benodigd. Vanuit verschillende budgetten is hiervoor dekking gevonden. Conform het dekkingsplan (zie paragraaf financiën).

3.1. De (co) financiering door derden is nog niet definitief

Voor de uitvoering van de verschillende actieplannen wordt rekening gehouden met externe financieringsbronnen. Het is nog niet van alle bronnen bekend of financiering doorgaat. In de jaarlijkse informatiebrief over de stand van zaken wordt u ook hierover geïnformeerd.

Effecten

Het uitvoeren van de maatregelen draagt bij aan een goede gezondheid en welzijn met gelijke kansen voor iedereen.

Heerenveen is in 2025 gezonder en gelukkiger, dat is ons doel. Vooral de inwoners die al jaren in minder goede gezondheid leven en daardoor mogelijk korter leven. Wie dat kunnen zijn? Inwoners met een lage opleiding, laag inkomen en/of laaggequalificeerd werk. Inwoners die bijvoorbeeld niet lekker in hun vel zitten door een ziekte of psychische klachten, geen werk of sociale contacten hebben. Samen met deze inwoners, van -9 maanden tot en met 100+ jaar, werken aan hún gezondheidswinst door bewustwording en meer zelfredzaamheid. Dat is waar de gemeente Heerenveen zich de komende jaren voor inzet.

Het uitvoeren van de maatregelen draagt bij aan het terugdringen van gezondheidsverschillen.

Er grote gezondheidsverschillen zijn in de samenleving. Van een aantal groepen is bekend dat hier de meeste gezondheidswinst is te behalen en/of gezondheidsverlies zoveel mogelijk kan worden voorkomen. We hebben daarom extra aandacht voor kinderen en voor inwoners met de grootste gezondheidsachterstand (zoals mensen met een lage sociaaleconomische status: SES). Op basis van de lage SES en de gezondheidsmonitor hebben we zeven accentwijken benoemd: Centrum, De Akkers, Midden, De Greiden, Oudeschoot, Jubbega en Akkrum.

In de periode van 2021-2025 worden preventieve interventies met voorrang ingezet in de accentwijken. Dat betekent niet dat het actieplan daartoe begrensd is. Maar wel dat in de wijken waar de gezondheidsachterstanden het grootst zijn (de accentwijken) met voorrang zal worden ingezet op een samenhangende en gebiedsgerichte inzet.

Beleid en regelgeving

De wet Publieke Gezondheid is het middel om te komen tot gezondheidsbeleid voor inwoners. Enerzijds beschrijft deze wet de taken van de Nederlandse Gemeentelijke Gezondheidsdiensten in Nederland (GGD) zoals de bescherming, bewaking en bevordering van gezondheid en het signaleren en voorkomen van gezondheidsrisico's. De gemeente Heerenveen heeft deze taken belegd bij de GGD Fryslân. Anderzijds wordt in deze wet ook verwezen naar de gemeentelijke plicht om eenmaal in de vier jaar een gezondheidsnota vast te laten stellen door de gemeenteraad. In hoofdstuk 2 en 3 van het uitvoeringsprogramma is het landelijk en lokaal kader uitgebreid beschreven.

Financiën, risico's en beheersmaatregelen

Voor de uitvoering van de maatregelen uit het actieplan is in de periode 2021 t/m 2025 in totaal €637.794,00 begroot. Zie hiervoor de begroting in de bijlage. Vanuit verschillende budgetten is hiervoor dekking. Naast het reguliere budget zijn er verschillende aanvullende mogelijkheden voor financiering zoals subsidies, regelingen en impulsen van het Rijk. Het wordt steeds belangrijker dat publieke en private partijen samenwerken en ook samen voor de financiering zorgen van interventies en programma's.

Dekkingsplan

De volgende posten vragen (nog) om een externe positieve besluitvorming n.a.v. een subsidieaanvraag of het toekennen van rijksmiddelen:

1. Uitvoeringsbudget Lokale Preventieakkoorden: € 30.000 per jaar via een specifieke uitkering (2021 t/m 2023)
2. Totstandkoming lokaal preventieakkoord: € 6.802 eenmalig via een specifieke uitkering (2021)
3. Gemeenten Samen Gezond: ca. € 50.000 voor twee jaar (2021-2023)
4. Steunpakket gericht op sociaal en mentaal welzijn: het totaal van het steunpakket is 200 miljoen. Als we een aanname maken dat 100 miljoen hiervoor wordt toegekend aan gemeenten, betekent dit volgens de gebruikelijke verdeling een bedrag van € 285.000 voor de gemeente Heerenveen. Exacte uitwerking van het steunpakket zal in de komende periode duidelijk worden.
5. Regio Deal Zuidoost Friesland: Deel Heerenveen € 105.000 voor vier jaar (2022-2025)¹.

¹ rijksmiddelen reeds toegekend

Domein-overstijgende samenwerking

Een nieuwe [wet](#) waar het kabinet aan werkt om meer samenwerking over de verschillende zorgdomeinen te stimuleren (Wet langdurige zorg, Wet maatschappelijke ondersteuning en Zorgverzekeringswet), biedt ook (financieel) perspectief voor de gemeente Heerenveen. Met deze wet moet het voor de inkopende partijen meer lonen om te investeren in preventieve maatregelen om duurdere zorg te voorkomen of uit te stellen. Investeren in preventie is niet altijd vanzelfsprekend, omdat de kosten van preventieve activiteiten vaak in het ene domein vallen en de baten in het andere. Met het 'wetsvoorstel domein-overstijgende samenwerking' wordt het mogelijk dat bijvoorbeeld zorgkantoren mee-investeren in deze samenwerkingsverbanden.

Vervolgaanpak

De gemeente is onderdeel van een keten/netwerk dat de gezondheid van inwoners verbetert. Het is daarbij van belang om onderling af te stemmen wie wat doet. Een groot deel van de maatregelen zal belegd worden bij de aanjager gezondheid, die dit in samenwerking met de lokale coalitie oppakt. De lokale coalitie bestaat bijvoorbeeld uit partijen die betrokken waren tijdens de brainstormsessies en zoals beschreven in het actieplan. GGD Fryslân ondersteunt de gemeente bij de uitvoering van het gezondheidsprogramma. Ook welzijnsorganisatie Caleidoscoop heeft een prominente uitvoerende rol als het gaat om het ondersteunen van initiatieven uit de samenleving, het begeleiden van mensen gericht op meedoen en het geven van training en coaching. Over de invulling van de maatregelen zullen nadere afspraken en projectplannen worden gemaakt.

Communicatie

Uit alle brainstormsessies blijkt dat er een grote behoefte is aan éénduidige informatie over het ondersteuningsaanbod, zoals bijvoorbeeld trainingen, cursussen, voorlichting en hulpverlening. Hoewel eerder de sociale kaart op HeerenveenHelpt als onvoldoende gebruiksvriendelijk werd ervaren, en daarom eind 2020 is gestopt, is het wel belangrijk om goed in beeld te brengen wat exact de informatiebehoefte is, om welk aanbod het gaat en hoe deze het beste toegankelijk kan worden gemaakt. Naast praktische ondersteuningsinformatie is het van belang om de taboes te doorbreken rondom eenzaamheid, depressie, dementie, suïcidale gedachten en andere psychosociale problemen. Inzet van ervaringsdeskundigen is hierbij van belang.

Aan de hand van een onderzoek naar de informatiebehoefte en een overzicht van het aanbod wordt een communicatie-actie-plan opgesteld om te bepalen welke communicatie activiteiten plaats moeten vinden (on- en offline). Binnen dit plan is vooral aandacht voor het bestaande platform scorevoorgezondheidheerenveen.nl, het huidige platform wordt uitgebreid met veel mogelijkheden.

Het beleid zal bij de verschillende betrokkenen en samenwerkingspartners bekend gemaakt worden. Verdere inrichting van de communicatie is conform het nog op te stellen communicatieactieplan.

Relevante informatie

Hiervoor verwijzen wij u naar uitvoeringsprogramma "scoren voor gezondheid" gezondheid en het actieplan.

Het college van burgemeester en wethouders van Heerenveen,

de secretaris,

de heer J. van Leeuwestijn

de burgemeester,

de heer T.J. van der Zwan

Onderwerp

Uitvoeringsprogramma Gezondheid 2021-2025 "Samen scoren voor gezondheid!"

De raad van de gemeente Heerenveen;
gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders van 6 april;

gelet op,

- Artikel 1 Grondwet
- Wet Gemeentelijke Antidiscriminatievoorzieningen
- Wet Maatschappelijke Ondersteuning
- Jeugdwet
- Participatiewet

overwegende dat,

- er aanleiding is voor een visie en maatregelen op het gebied van gezondheid in de gemeente Heerenveen;
- dat daarvoor financiële middelen beschikbaar zijn;

Besluit

1. Vast stellen uitvoeringsprogramma "Samen scoren voor gezondheid!" en instemmen met de uitvoering van de diverse maatregelen uit het actieplan.
2. Akkoord te gaan met het dekkingsplan van de kosten van in totaal gemiddeld €124.384 per jaar voor de periode 2021 t/m 2025, en vast te stellen indien positieve besluitvorming externe budgetten.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 20 mei;

de griffier,

de voorzitter,

mevrouw L. Roest-Jonkers

de heer T.J. van der Zwan